

Izsušene Alpe

Množični pogin rib kot ena od posledic letošnjega izredno vročega poletja v Alpah.

Za nami je eno najbolj suhih in vročih poletij, odkar se beležijo meritve oz. podatki o vremenskih pojavih. Dolgotrajno sušno obdobje je prizadelo zlasti sicer vodnato bogato območje Alp.

Letos poleti so se v avstrijskem Vorarlbergu na vsaki drugi planini morali soočiti s pomanjkanjem vode. Manjkajočo vodo je bilo treba dovažati s cisternami, kmetje, ki jih je prizadela suša, so morali seno kupovati v nemškem Allgäu. Od aprila dalje je v regiji padla le še polovica običajne količine padavin, pred letošnjim pa je bilo podobno sušno obdobje na tem območju le še leta 1976 in 2003. Tudi v Švici velja poletje 2018 za najtoplejše poletje od začetka zapisovanja podatkov leta 1864. V kantonu Št. Gallen je vodo na planine, ki so ostale brez vode, s helikopterji dovažala švicarska vojska, poleg tega pa je v širšem delu vzhodne Švice ter kantonih Ticino in Valais zaradi velike nevarnosti gozdnih požarov veljala splošna prepoved kurjenja v naravnem okolju. Na Južnem Tirolskem v Italiji so združenja kmetov poročala o velikanskem izpadu pridelka žita, v francoskem departmaju Visoka Savoja pa je vodostaj podzemnih voda tako upadel, da so pristojne oblasti morale omejiti porabo vode za opravljanje dejavnosti v domačih gospodinjstvih, med drugim za pranje avtomobilov, polnjenje zasebnih bazenov z vodo ali zalivanje trave.

Upadajoči vodostaji in pogini rib

Gladina vode v italijansko-švicarskem jezeru Lago Maggiore se je v avgustovskem vročinskem valu dnevno znižala za tri centimetre, kar ustreza izgubi kar 6 mrd. litrov vode v 24 urah. Na tone rib je poginilo v švicarskem delu reke Ren, kjer se je temperatura vode v prvih dveh tednih avgusta deloma dvignila na več kot 28 stopinj. Ker se pri višjih temperaturah zmanjša vsebnost kisika v vodi, je to bilo usodno predvsem za vrste rib, kot sta postrv in lipan, ki za preživetje potrebujejo hladno vodo.

Leto 2018 ni nobena izjema

V zadnjih 15 letih so vse alpske regije večkrat prizadela huda sušna obdobja. Zelo verjetno je, da na razmere vplivajo podnebne spremembe, meni Andrea Bianchini iz raziskovalne platforme Alpske konvencije Water Management in the Alps. »Zaskrbljujoče je, kako pogosto se ponavljajo sušna obdobja«. Na vseh proučevanih območjih kažejo podnebni modeli podobne trende. Zelo verjetno se bo zlasti v poletnih mesecih število sušnih obdobij močno povečalo, meni Andrea Bianchini.

Po napovedih se bo povprečna temperatura v Alpah do konca stoletja dvignila še za dve do pet stopinj, izginiti bodo skorajda vsi alpski ledeniki. Takrat bi lahko vročina in suša tudi za Alpe, najpomembnejši vodni zbirnik v Evropi, postala resen problem. Na nevarnost podnebne krize med drugim opozarja civilno gibanje Pobuda za rešitev ledenikov (Gletscher-Initiative) v okviru Združenja za varstvo podnebja Švica (Verein Klimaschutz Schweiz), ki je bilo ustanovljeno 25. avgusta 2018. Prizadevali si bodo, da bi varstvo podnebja vključili v švicarsko ustavo.

Viri in nadaljnje informacije:

www.zeit.de/2018/32/wassermangel-schweiz-trockenheit-umgang (de), www.dw.com/en/dying-fish-and-drying-rivers-consequences-of-europes-summer-heat-wave/a-45019500 (en), <https://derstandard.at/2000084476357/Zu-wenig-Regen-in-Vorarlberg-Wasser-und-Futter-wird-auf> (de), www.volksblatt.li/Nachricht.aspx?src=nb&id=210330 (de), www.srf.ch/news/regional/bern-freiburg-wallis/wegen-der-trockenheit-kanton-wallis-verbietet-am-nationalfeiertag-privates-feuerwerk (de), www.suedtirolnews.it/video/bund-sagt-bauern-unterstuetzung-zu (de), www.express.co.uk/news/world/1000266/italy-weather-heatwave-news-forecast-temperatures-lake-maggiore-lake-garda-reservoirs (en), www.srf.ch/news/schweiz/kein-ende-der-hitze-in-sicht-die-schweiz-trocknet-immer-mehr-aus (de), france3-regions.francetvinfo.fr/auvergne-rhone-alpes/haute-savoie/mesures-restriction-usage-eau-haute-savoie-touchee-secheresse-1514601.html (fr), www.zdf.de/verbraucher/makro/klimawandel-in-den-alpen-100.html (de)

Stališče: Ogenj naj bo namenjen medsebojni solidarnosti in ne razplamtevanju strahu in sovraštva

Kaspar Schuler, direktor CIPRE Internacional © Darko Todorovič

Kaspar Schuler, ki je junija prevzel mesto direktorja CIPRE Internacional, ob 30. obletnici akcije Ogenj v Alpah opozarja: največja izziva sodobnega časa sta podnebna kriza in nacionalizem.

Začelo se je pred natanko tremi desetletji. V odmaknjeni dolini Madras v švicarskem Graubündnu, ob meji z italijansko dolino Val Bregaglia/Bergell, je zagorel ogenj kot uporniški klic na pomoč. Skupaj s peščico pogumnih domačinov in priseljencev sem se kot pastir s svojo družino boril proti projektom gradnje črpalnih akumulacijskih hidroelektrarn, ko so jih takrat v velikem številu načrtovali po celotnem območju švicarskih Alp. Tudi nebrzdana gradnja alpskih tranzitnih avtomobilskih cest, razvrednotenje gorske pokrajine in pojav snežnih topov in skokovito naraščanje števila smučičev so bili problemi, s katerimi smo se takrat ubadali okoljevarstveniki. Ogenj je bil element, ki je povezoval posamezne teme, regije in ljudi. Zamišljali smo si, kako bomo v nočnem orlovem letu doživeli ognjeno verigo, ki bo segala od Dunaja do Nice.

Razširjenost trajnostnega načela kot temeljnega razvojnega koncepta potrjuje pravilnost prizadevanj številnih prvih zagovornikov na tem področju, ne nazadnje tudi tistih, ki so si od petdesetih let dalje neumorno prizadevali za uveljavitev pogodbe o varstvu celotnega alpskega območja. Leta 1995 je pogodba postala realnost, Alpska konvencija pa od takrat dalje določa politični okvir glede gospodarskega razvoja, ki mora biti v skladu s skrbnim ravnanjem z okoljem.

Delo pa še ni povsem opravljeno. Alpsko območje je prizadela podnebna kriza. In po žilah marsikaterega alpskega prebivalca se pretaka dobro znan strup, ki mu pravimo nacionalizem.

Podnebne spremembe so to poletje na nemško govorečem območju Alp povzročile hudo sušo, kar je marsikje privedlo celo do splošne prepovedi kurjenja v naravnem okolju. Namesto pravega ognja v Alpah so tako udeleženci 30. jubilejne prireditve, ki so jo organizirali Mountain Wilderness, Alpska iniciativa in CIPRA, lahko občudovali umetniško svetlobno inštalacijo.

Nacionalizem na žalost doživlja ponovni vzpon in pri tem ponuja cenene recepte za reševanje političnih problemov, čeprav proizvaja le eno: poražence. Poletne počitnice, ki sem jih preživel ob turkizni modro-zeleni Soči v Sloveniji, so me ponovno spomnile prav na to. Medtem ko me je navduševala ljubeznivost prebivalcev Julijskih Alp, ki sega prek jezikovnih in državnih meja, pa so na gorskih pobočjih in v vaseh še vedno vidne brazgotine soške fronte, ki zbujajo strašljive spomine na prvo svetovno vojno. V imenu nacionalističnih idealov so se med seboj dve leti na grebenih gora in v dolinah spopadali slovenski, avstrijski, madžarski, nemški in italijanski vojaki – življenje je izgubilo 200.000 vojakov.

In spet je odvisno le od nas, alpskih prebivalcev sodobnega časa, da se upremo obem grožnjam: nacionalizmu in podnebni krizi. Z dejanji, ki jih odlikuje inovativnost in skromnost, z odprtostjo in človečnostjo, se moramo povezati prek gorskih vrhov in meja. Da ogenj ne bo povzročal opustošenja zaradi vojn ali gorskih požarov, temveč bo kot simbol medsebojnega razumevanja vzplamtel v naših srcih.

Mladi v boju za Alpe

Zahteve mladih za sodelovanje pri oblikovanju lokalnih politik, sooblikovanje alpske politike, prva vozovnica Interrail po Alpah za mlade – Mladinski svet CIPRE praznuje petletnico delovanja in v tem času je že dosegel vidne rezultate.

Podnebju prijazna potovanja z vlakom in spoznavanje alpskega sveta, ob tem pa seveda upoštevanje načel trajnostnega razvoja in to ne le na papirju, temveč tudi v realnem življenju – Mladinski svet CIPRE, eden od pobudnikov pilotnega projekta *Youth Alpine Interrail*, je 100 mladim omogočil ugoden nakup prve alpske vozovnice Interrail, s katero lahko letos poleti mladi potujejo z vlakom po Alpah. Ideja o vozovnici se je pred tremi leti porodila udeležencem enega od projektov CIPRE, ki so takrat potovali na svetovno razstavo v Milano/In poskušali pri tem ravnati čim bolj trajnostno.

Mladinski svet CIPRE (CYC) je petletnico delovanja obeležil s pohodniško turo po italijanskih in slovenskih Alpah. © Andrea Müller

Mladinski svet CIPRE danes sestavlja trinajst mladih, starih od 15 do 30 let, ki prihajajo iz različnih alpskih držav. Od leta 2013 se zavzemajo za intenzivnejši trajnostni razvoj na območju Alp, svetujejo CIPRI, v alpsko politiko in projekte pa vnašajo svojo perspektivo. Članica sveta Julia Thüringer (25) vidi pomen Mladinskega sveta predvsem v kreipitvi samozaupanja posameznika in njegovem motiviranju: »Če se tudi drugi borijo za okolje, nas to navdaja z močjo za nadaljnje vztrajanje. Pa čeprav imaš včasih občutek, da stvari ni mogoče spremeniti.«

Vztrajnost je zaželena zlasti v alpski politiki, kjer se mladi še vedno premalo vključujejo v sprejemanje in oblikovanje političnih odločitev. Članica Mladinskega sveta CIPRE Mirjam Kreisel ima pogosto občutek, da politiki mladih ne jemljejo dovolj resno: »Menim, da je mladina pogosto zadolžena le za trženje.« A vendarle je prišlo tudi do napredka: tako je npr. Strategija EU za alpsko regijo (Eusalp) mlade povabila k sodelovanju na letnem forumu, ki bo 20. in 21. novembra 2018 v avstrijskem mestu Innsbruck. Poleg tega lahko mladi še vse do 15. oktobra 2018 kandidirajo s svojimi lastnimi projektnimi idejami.

Mladinski svet CIPRE je letos poleti praznoval petletnico svojega delovanja, z uresničitvijo ideje o vozovnici Interrail za mlade pa si je največje darilo poklonil kar sam. Čestitke ob praznovanju pete obletnice je izrekla tudi Katharina Conradin, predsednica CIPRE International: »Petletni obstoj Mladinskega sveta CIPRE je pomemben razlog za veselje, saj se je pokazalo, da je participacija mladih

lahko uspešna in ima lahko povsem konkretne rezultate. Zato prisrčna hvala vsem, ki ste k temu prispevali!«

Več informacij o Mladinskem svetu CIPRE na: www.cipra.org/sl/cyc

Več o alpski vozovnici Interrail za mlade na: www.yoalin.org

Natečajni postopek za oddajo projektov v okviru Eusalp: www.alpine-region.eu/pitch-your-project-annual-forum-2018 (en)

Inovativne ideje v turizmu

Začetna finančna podpora poslovnim načrtom za izvajanje trajnostnih turističnih konceptov.

Energetsko samooskrbne kočice, mobilni učitelji smučanja, dopustovanje v praznih počitniških stanovanjih, glamping na turističnih kmetiji – gre za štiri projekte na področju turizma, ki jim je generator inovacij CIPRE Švica zagotovil začetno podporo.

Zahodnošvicarski projekt *A l'abri de l'Hêtre* ponuja pet kočic, pri katerih sistem oskrbe z vodo in energijo deluje povsem samostojno. Gostje energijo in vodo v celoti črpajo iz naravnega okolja, hkrati pa gre za proces njihovega ozaveščanja o pomenu naravnih virov in trajnostnih rešitvah. Nagrajena je bila tudi ideja, poimenovana *Glamping à la Ferme*: to je regionalna mreža fleksibilne ponudbe prenočitve na kmetijah. Te poskrbijo za svoje goste, nudijo jim npr. zajtrk ali pa dodatne storitve.

Revolucionaren model učenja smučanja prihaja iz kantona Graubünden, kjer bi lahko klasično ponudbo šol smučanja v prihodnje dopolnjevali mobilni učitelji, ki bi na smučišču na lastno pobudo avantur železne smučarje uvajali v umetnost smučanja po cevci in čez grbine. Prazna počitniška stanovanja pa je zunaj glavne sezone za študijski dopust mogoče pod posebno ugodnimi pogoji izkoristiti v zameno za to lahko sodelujoči na kraju samem sodelujejo z lastnimi idejami ali kot delovna sila.

okviru projekta *Alpine Sabbatical*.

Vsi štirje projekti so prepričali s svojo inovativnostjo in dobrimi poslovnimi načrti in tako za začetek izvajanja prejeli finančno pomoč. V sodelovanju s predstavniki turističnega gospodarstva in znanstveno-raziskovalne dejavnosti CIPRA Švica z generatorjem inovacij finančno podpira nekonvencionalne ideje za trajnostni turizem na območju švicarskih Alp. Pri tem so v uporabi metode, kot je metoda soustvarjanja (co-creation), da bi tako vzpostavili dialog med morebitnimi gosti in nosilci storitev, laiki in strokovnjaki ter mestom in podeželjem.

Nadaljnje informacije:

www.innovationsgenerator.ch

www.cipra.org/de/cipra/schweiz/aktivitaeten-projekte/innovationsgenerator

Povezovanje gorstev

Pogled na Apenine razkriva, koliko imajo skupnega z Alpami. © Maurizio Isidori/Mountain Wilderness

Podnebne spremembe, izguba biotske raznovrstnosti, odseljevanje prebivalstva z gorskih območij – gorstva so se povsod po svetu znašla pred podobnimi izzivi. Delijo pa si lahko tudi rešitve.

Številne občine v italijanskih Apeninih se soočajo z vedno manjšim številom prebivalstva – scenarij, ki je v Alpah dobro poznan. Ustrezne rešitve za problematiko odseljevanja prebivalstva iščejo tako v Apeninih kot v Alpah. Kot kaže projekt *Laboratorio Appennino* (*Apeninski laboratorij – od Alp do Apeninov in od Apeninov do Alp*), za katerega je dala pobudo organizacija Mountain Wilderness Italija, pa ni treba vedno izumiti tople vode. S pomočjo participativnega dialoga in ustreznih prireditev projekt namreč povezuje obe gorski regiji. Serena Arduino, podpredsednica CIPRE International, ki v imenu CIPRE spremlja izvajanje projekta, se je letošnjega julija udeležila enega od izletov v Narodni park Abruci, Lacij in Molize. Pri tem je izpostavila pomen izmenjave stikov, izkušenj in primerov dobre prakse med udeleženci: »Drug od drugega se lahko ogromno naučimo.« Ena od ključnih tem v Apeninih je tako sodelovanje mladih v procesih odločanja na lokalni ravni. »Pri tem nam je lahko za zgled Mladinski svet CIPRE,« je še pojasnila Arduinova.

Razen Apeninov so v neposredni bližini Alp tudi Karpati, Dinarsko gorovje in Jura. V okviru projekta MountEE, ki se je končal leta 2015, je CIPRA med seboj povezala gorske občine iz Skandinavije, Pirenejev in Alp podprla izmenjavo znanja in izkušenj na področju energijsko učinkovite gradnje in prenove. Pogled čez lasten alpski plot odpira nov pogled na druge in seveda nase.

Viri in nadaljnje informacije:

www.mountainwilderness.it/editoriale/dalle-alpi-agli-appennini-prende-forma-il-laboratorio-appennino (it), www.parcobruzzo.it/iniziativa-dettaglio.php?id=60718 (it), www.mountainwilderness.it/aree-protette/trekking-delle-reti-e-laboratorio-appennino-facciamo-il-punto (it), www.mountainwilderness.it/editoriale/trekking-delle-reti-dai-parchi-nuovi-scenari-per-giovani-generazioni (it), www.cipra.org/de/ueber-uns/menschen/cipra-jugendbeirat (de, fr, it, sl, en), www.mountee.eu/de (de, fr, it, sl, en)

Nezadržna gradnja brez dna?

Ali bodo velika gradbišča v Avstriji v prihodnje hitreje in s tem lažje potrjena? © Lois Hechenblaikner

Naj gre za velike gradbene projekte ali umeščanje novih infrastrukturnih objektov na zavarovana območja – za alpske države, kot sta Avstrija in Švica, se tovrstni projekti nikoli ne odvijajo dovolj hitro in enostavno.

Danes so v Avstriji začasno zavrnjeni le trije odstotki vseh projektov, ki morajo opraviti presojo vplivov na okolje (PVO), odstotek jih pristojni organ dokončno zavrne. Od leta 2019 pa naj bi postopki PVO postali še enostavnejši in zato njihova izvedba še hitrejša. Zakon o razvoju gospodarskih lokacij bi velike gradbene projekte, za katere je sicer izvedba PVO obvezna, opredelil kot projekte s statusom pomembne gospodarske lokacije, kar bi pospešilo njihovo izvedbo brez končanega postopka za izdajo dovoljenja. Kot pomembna gospodarska lokacija je bil opredeljen tisti gradbeni projekt, katerega izvedba naj bi bila v posebnem javnem interesu. Odločitev o tem, kdaj naj bi šlo za take primere, pa sprejela zvezna vlada brez sodelovanja parlamenta in javnosti.

Kritični glasovi prihajajo z vseh strani. Državljeni in državljanke, nevladne organizacije in tudi deželne vlade ocenjujejo, da je vladni predlog zakona nevzdržen. Če bi prišlo do sprejetja zakona, bi bil ta v nasprotju z avstrijsko ustavo, z direktivo EU o presoji vplivov na okolje in tudi z Alpsko konvencijo. Reinhard Gschöpf, direktor CIPRE Avstrija, ob tem opozarja pred morebitnimi čezmejnimi vplivi: »Pretirano hitenje pri znižanju z

zakonom določenih okoljskih standardov in pravic udeleženih strank, ki bi ga sprožila Avstrija, bi pomenilo katastrofo za alpsko območje.« V Švici, denimo, poteka razprava o spremembi Zakona o varstvu narave in domovine (*Natur- und Heimatschutzgesetz*), saj bi se bilo tako lažje izogniti zahtevam, ki izhajajo iz nacionalnega varstvenega statusa določenih pokrajin in naravnega prostora, in tam začeti gradnjo.

Pokažimo alternative

Alpsko prebivalstvo živi danes na trikrat večji površini kot pred 50 leti. Alpske države nujno potrebujejo strategije na področju rabe zemljišč, ki bo temeljila na gospodarnem ravnanju z viri. Ena od možnosti je ustrezno »recikliranje« pozidanih zemljišč, torej njihova ponovna uporaba ali pa sprememba njihove prvotne namembnosti. Zgoščevanje zazidave in izraba potenciala zemljišč, kot je npr. gradnja večnadstropnih hiš, sta poleg nujno potrebnega preprečevanja nezadržne gradnje tista druga možnost, kako gospodarno ravnati s prostorom in kako smiselno zmanjšati obsežne postopke.

Viri in nadaljnje informacije:

[www.umweltbundesamt.at/umweltsituation/uvpsup/uvpoesterreich1/uvpdatenbank/uvpstatistik\(de\)](http://www.umweltbundesamt.at/umweltsituation/uvpsup/uvpoesterreich1/uvpdatenbank/uvpstatistik(de)), [www.parlament.gv.at/PAKT/VHG/XXVI/ME/ME_00067/index.shtml\(de\)](http://www.parlament.gv.at/PAKT/VHG/XXVI/ME/ME_00067/index.shtml(de)), [www.standortentwicklungsgesetz-ist-der-groesste-gesetzesunfug-der-2-republik?ref=89\(de\)](http://www.standortentwicklungsgesetz-ist-der-groesste-gesetzesunfug-der-2-republik?ref=89(de)), [www.sn.at/salzburg/politik/standortentwicklungsgesetz-umweltlandesrat-spricht-von-massivsystem-rueckschritt-38901490\(de\)](http://www.sn.at/salzburg/politik/standortentwicklungsgesetz-umweltlandesrat-spricht-von-massivsystem-rueckschritt-38901490(de)), [www.vol.at/heftige-kritik-am-geplanten-standortentwicklungsgesetz/5898143\(de\)](http://www.vol.at/heftige-kritik-am-geplanten-standortentwicklungsgesetz/5898143(de)), <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/?uri=CELEX%3A32014L0052>, <http://www.alpconv.org/sl/convention/protocols/default.html>, [www.bernerzeitung.ch/schweiz/standard/Es-drohen-Seilbahnen-Parkplaetze-und-Funparks-in-Schutzgebieten/story/11957254\(de\)](http://www.bernerzeitung.ch/schweiz/standard/Es-drohen-Seilbahnen-Parkplaetze-und-Funparks-in-Schutzgebieten/story/11957254(de)), [www.wwf.ch/de/medien/der-wwf-schweiz-sagt-nein-zum-verbau-der-wertvollsten-schweizer-naturschutzgebiete\(de,fr,it\)](http://www.wwf.ch/de/medien/der-wwf-schweiz-sagt-nein-zum-verbau-der-wertvollsten-schweizer-naturschutzgebiete(de,fr,it))

Reševanje zadnjih neokrnjenih rek

Udeleženci Balkan Rivers Tour pri jezcu Podselo na Soči. © Jan Pirnat

V okviru Balkanske rečne ture/Balkan Rivers Tour se bo septembra po reki vnovič spustilo več sto raftarjev, kanuistov in kajakašev in tako opozorilo na ohranitev zadnjih neokrnjenih rek na Balkanskem polotoku. Tura se bo končala v slovenskih Alpah.

Če bi vse balkanske reke postavili drugo za drugo, bi skoraj povsem obšle svet. Slaba tretjina jih je še neokrnjenih, polovica v zelo dobrem ekološkem stanju in prav zaradi tega je območje Balkana svojevrsten naravni zaklad. A tega zdaj ogroža pravi cunami zajezitvenih pregrad: načrtovana je namreč gradnja okoli 2700 hidroenergetskih objektov, od tega 120 v Sloveniji, med drugim tudi na zgornjem toku Soče in na Učji v Julijskih Alpah.

Leta 2016 je gibanje Balkanska rečna obramba/Balkan River Defense začelo z vsakoletno kampanjo Balkanska rečna tura/Balkan Rivers Tour. Že tretjič zapored se bodo med 7. septembrom in 8. oktobrom 2018 kajakaši in kanuisti iz celega sveta udeležili protestne turneje po ogroženih balkanskih rekah od Albanije prek Makedonije, Črne gore, Bosne in Hercegovine, Hrvaške do Slovenije, od koder je tudi organizator kampanje Rok Rozman. Ekstremni kajakaš, aktivist in biolog, ki je ugotovil, da je treba domačine informirati in ozaveščati. »Glavni namen naših akcij je ozavestiti ljudi, da je prihodnost v njihovih rokah. To so zadnje evropske reke, ki premorejo bogastvo in to ne le bogastvo rastlinskega in živalskega sveta, temveč so bogastvo tudi za domačine. To je pristna naravna in kulturna dediščina in želimo jo zaščititi.«

Vodotoki pa so bili v središču pozornosti tudi pri letošnji protestni akciji Ogenj v Alpah, ki jo je avgusta organizirala CIPRA Slovenija. Ključna tema so bila ogrožena gorska jezera. Skupaj z mladimi iz pohodniške skupine whatsAlp in člani Mladinskega sveta CIPRE (CYC) so bile na to temo opravljene raziskave, razprava pa je potekala o tem, katere so ustrezne rešitve za problematiko občutljivih ekosistemov.

Vir in nadaljnje informacije:

[www.balkanriverdefence.org\(en\)](http://www.balkanriverdefence.org(en)), [www.youtube.com/watch?v=veLZZ3LpA1U\(en\)](http://www.youtube.com/watch?v=veLZZ3LpA1U(en)), [www.independent.co.uk/environment/river-hydropower-dam-europe-balkans-electricity-renewable-environment-patagonia-a8328026.html\(en\)](http://www.independent.co.uk/environment/river-hydropower-dam-europe-balkans-electricity-renewable-environment-patagonia-a8328026.html(en)), www.dnevnik.si/1042835615, [www.riverwatch.eu/de/balkanrivers/studien\(de\)](http://www.riverwatch.eu/de/balkanrivers/studien(de)), www.cipra.org/sl/cipra/slovenija/aktivnosti-v-teku/ogjenj-v-alpah/ogjenj-v-alpah-2018

Senčne in sončne strani italijanskih Alp

Trajnostno vinogradništvo na gorskih območjih: eden od 15 primerov, nagrajenih v okviru Alpske karavane 2018. © CIPRA International

Italijanska okoljevarstvena organizacija Legambiente vsako leto podeli zastave – črne prejmejo kršitelji okoljskih predpisov, zelene pa odlikujejo ravnanja, ki so lahko tudi drugim dober zgled. V letu 2018 prevladuje zelena barva.

V okviru letošnje Alpske karavane, informativne kampanje organizacije Legambiente, je bilo podeljenih petnajst zelenih zastav za primere inovativnega in trajnostnega ravnanja, šest prejemnikov pa si je črne zastave prislužilo zaradi prekomerne in neustrezne rabe prostora. Negativnih ocen je bila tokrat deležna predvsem javna uprava, tako tudi pokrajina Trento in avtonomna pokrajina Južna Tirolska, ki sta sprejeli zakon, ki dovoljuje ulov in odstrel volkov in medvedov. Črno zastavo je prejelo tudi francosko notranje ministrstvo zaradi zavračanja beguncev na alpskih prelazih in s tem povezanega nečloveškega ravnanja policije z ženskami in otroki.

Poleg manjših občin in društev, ki se zavzemajo za trajnostni razvoj, se je kot hvalevreden primer izkazalo tudi znano vinogradniško posestvo v Trentinu, ki je celotno vinogradniško površino začelo obdelovati skladno z ekološkimi načeli in uvedlo protokol za »trajnostno gorsko vinogradništvo«, ki ga lahko uporabljajo tudi drugi vinogradniki. Zaradi svojega poguma in odločnosti je bila nagrajena družina iz doline Aosta, saj je Evropsko sodišče pozvala, naj obsodi posledice podnebnih sprememb na vsakdanje življenje ljudi na gorskih območjih. Med prejemniki zelene zastave so tudi nekateri furlanski kmetje – zaradi poročanja o nezakonitih dejavnostih voznikov motornih koles so bili namreč izpostavljeni grožnjam in fizičnim napadom.

Celoten seznam prejemnikov zelenih in črnih zastav si lahko ogledate na spletni strani organizacije Legambiente: [www.legambiente.it/contenuti/articoli/carovana-delle-alpi-2018\(it\)](http://www.legambiente.it/contenuti/articoli/carovana-delle-alpi-2018(it)).

Za renaturacijo Rena teče naslednji krog

Renaturirani celinski kanal pri Ruggellu v Lihtenštajnu: primer dobre prakse za načrtovano razširitev nadaljnjih odsekov Alpskega Rena. © Heinz Heiss

Začela se je druga faza čezmejnega projekta protipoplavne zaščite RHESI Rhein – Erholung und Sicherheit (Ren – rekreacija in varnost).

Projekt RHESI (Rhein – Erholung und Sicherheit I Ren – rekreacija in varnost) so začeli pripravljati leta 2011, do jeseni 2018 pa naj bi se javnost seznanila s končno različico. Postopna renaturacija in širitev 26 km dolgega odseka Rena med Feldkirchnom/A in Bodenskim jezerom. Zaradi renove jezov in širitve rečnega korita na posameznih mestih se bo povečala pretočna zmogljivost Alpskega Rena, s tem pa se bo tudi izboljšala zaščita pred ekstremnimi poplavnimi dogodki. Deloma uničeni jezovi bodo na poškodovanih mestih sanirani in ponekod razširjeni navzven.

»Z okoljskega vidika so širitve potrebne na vseh petih kilometrih vzdolž reke«, meni Monika Gstöhl, direktorica lihtenštajnske družbe za varstvo okolja, ki si močno prizadeva za renaturacijo Rena vzdolž meje med Lihtenštajnom in Švico. Tudi ekolog in gozdarski inženir Mario Broggi ter svetovalec pri civilni iniciativi *Werkstatt Faire Zukunft*, se strinja, da širitev rečnega korita Rena pomeni poplavno varnost in več prostora za naravo in rekreacijo.

Že od samega začetka projekta RHESI se v načrtovanje redno vključujejo prizadeti lastniki zemljišč, vodovarstvena združenja, upravni organi in drugi deležniki. »Podpora prebivalcev je že dlje časa zagotovljena in projekt, po možnosti sonaraven, bi bil deležen podpore večine,« meni Lukas Indermaur iz WWF St.Gallen na podlagi ugotovitev več reprezentativnih anket. Projektu širitve Rena povsod tam, kjer je to tehnično izvedljivo, zaradi lastnih interesov nasprotujejo le še predstavniki posameznih občin.

Markus Wallner, deželni glavar avstrijske zvezne dežele Vorarlberg, je v intervjuju za VOL.AT poudaril, da se mora projekt izvesti tudi v primeru zavrnitve posameznih občin, saj je zaščita pred poplavnimi vodami izredno pomembno vprašanje. Končna različica bo javnosti predstavljena jeseni 2018, nato pa bodo pristojni avstrijski in švicarski organi opravili še presojo vplivov na okolje. Za izvedbo bosta državi morali podpisati meddržavni sporazum.

Viri in nadaljnje informacije:

www.vol.at/vorarlberg-rhesi-wird-auch-ohne-ja-aus-koblach-im-herbst-eingereicht/5847941 (de), www.vn.at/lokal/vorarlberg/2017/05/05/fuer-rhesi-ist-zuversicht-am-wachsen.vn (de), www.rhesi.org (de), www.parlament.ch/de/ratsbetrieb/suche-curia-vista/geschaefte?AffairId=20143732(de), www.espazium.ch/sture-kpfe-am-alpenrhein (de), http://www.rhesi.org/fileadmin/documents/12605_RHESI_Zeitung_Ausgabe10_WEB.pdf(de), www.youtube.com/watch?v=ICFpEsvrrOE (de) www.fairezukunft.org/ (de), www.rhy-faescht.org/ (de), <https://gu.li/projekte/alpenrhein> (de)

Saj ni res, pa je!

© Julochka, flickr

Smučanje v majicah in kratkih hlačah. Medtem ko se številne alpske regije borijo s sušo, se upravljavci italijanskega smučišča *Limone Piemonte* udajajo dekadentnim idejam. Na nadmorski višini 1.400 metrov so iz poletnega spanja obudili snežne teptalnike, ki so na travnata pobočja nagradili 25.000 kubičnih metrov snega. Sneg so iznajdljivi upravljavci smučišča že ob koncu zime shranili v depozitu in ga zaščitili z lesno žagovino in izolacijsko pločevino. Tako se je sneg obdržal do poletja in sredi julija je na prireditvi *Limone Sport Festival* okoli 200 smučarjev lahko vijugalo po belem snežnem traku sredi zelenih gora. O dogodku so navdušeno poročali tudi lokalni mediji, organizatorji pa že načrtujejo nove podvige: zaradi velikega uspeha, ki so ga poželi z letošnjim festivalom, nameravajo naslednje leto pripraviti še večje in širše smučišče in vklopiti tudi sedežnico. V vsakem primeru nekoliko drugačna investicija v poletni turizem, se vam ne zdi?

Vir:

http://www.ilsecoloxix.it/p/magazine/2018/07/16/ADxEfCe-limone_piemonte_luglio.shtml (it), <http://www.lastampa.it/2018/07/15/edizioni/limone-in-piena-estate-sugli-sci-ZyJ040qLqEgnMxKSBqkCvJ/pagina.html> (it)

Prireditve

Ženske v Alpah, 07.09.2018, Slovenski planinski muzej Mojstrana. [Več...](#)

Razstava: Naše alpinistke, 07.09.2018-30.4.2019, Slovenski planinski muzej Mojstrana. [Več...](#)

EUROPEAN MOBILITY WEEK, 16.-22.09.2018, Europa. [Več...](#)

Študentski planinski tabor 2018, 23.-27.09.2018, dolina Bavšica blizu Bovca/SL. [Več...](#)

Workshop «Mountain-oriented Education in Alpine Protected Areas», 3.-5.10.2018, Trenta/SL. [Več...](#)